

А.Е. Левицький,
доктор філологічних наук, професор
(Київський національний університет імені Тараса Шевченка)

УКРАЇНЬСЬКА ЗІСТАВНА ЛЕКСИКОЛОГІЯ ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ: ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ

Стаття присвячена окресленню сучасного стану та перспективних напрямів дослідження мовних і мовленнєвих даних у зіставному аспекті у працях українських лінгвістів початку ХХІ століття.

Починаючи з 60-х років минулого століття, в мовознавстві спостерігається бурхливий розвиток зіставних досліджень на матеріалі різних мов світу [1: 3]. Уже в 50-х роках ХХ століття з'явилася низка наукових праць, присвячених розробці питань теорії мовних контактів, ареальної лінгвістики, тісно пов'язаних з питаннями лінгвістичної типології [2]. Загальнотеоретичні питання порівняльно-історичного та типологічного мовознавства потребували плідного продовження у конкретних зіставних студіях 70 – 80 років. Саме в цей період активно формувалася лінгвістична концепція доктора філологічних наук, професора Д.І. Квеселевича. Творчі контакти з Ю.О. Жлуктенком, Л.О. Пономаренко, С.О. Швачко, І.В. Корунцем; знайомство з дослідженнями у галузі зіставного мовознавства та популяризація їхніх робіт [напр., 3; 4; 5] сприяли зростанню його зацікавленості у висвітленні ізоморфних та аломорфних явищ у різних мовах.

Зараз, на початку ХХІ століття, ми маємо можливість досягнути наукові інтереси Д.І. Квеселевича та по-новому зрозуміти велич цієї постаті в українській лінгвістиці. Уже неодноразово підкреслювалася роль професора Д. І. Квеселевича як видатного лексикографа та англіста [див., напр., 6]. Так, зокрема, зазначалося, що низка праць у галузі зіставної лінгвістики були важливою віхою для осмислення матеріалу його майбутніх словників. З таким твердженням не можна не погодитися, якщо враховувати практичні цілі зіставних студій, а саме – для укладання словників, для практики викладання іноземних мов і, нарешті, для теорії та практики перекладу [7: 9]. Усі зазначені прикладні завдання використання результатів зіставних досліджень були вкрай важливими для Дмитра Івановича як Мовознавця і як Педагога (так, він був педагогом за освітою та за покликанням, хоча завжди скромно визнавав, що не є фахівцем у галузі методики викладання іноземних мов). Незважаючи на те, що він не глибоко занурювався у розв'язання завдань методики викладання іноземних мов, проте його небайдужість до питань організації роботи вищої школи та підготовки якісного учителя англійської мови є загальновідомою. Інакше - для кого укладалися численні словники, проводилися лекційні та семінарські заняття? Саме як видатний педагог Д.І. Квеселевич проявив себе, викладаючи курс "Порівняльна типологія англійської та російської мов", спецкурс з проблем контрастивної лінгвістики, використовуючи результати зіставних досліджень під час викладання практичного курсу англійської мови, теорії та практики перекладу.

Талант Д.І. Квеселевича по підготовці майбутніх фахівців-мовників, основні результати та висновки його теоретичних робіт у галузі зіставного мовознавства [див., напр., 8; 9; 10 та ін.] не могли не вплинути на розвиток нового напрямку житомирської лінгвістичної школи на початку ХХІ століття [див., напр., 11; 12; 13]. Ось чому цілком обґрунтованим є включення питань із зіставного та порівняльного вивчення мовних одиниць як одного з ключових на чинних наукових читаннях, присвячених пам'яті професора Д.І. Квеселевича. Якби він був з нами зараз, то не залишався б осторонь сучасних наукових розробок у цій галузі мовознавства. Саме тому метою запропонованої статті є виявлення основних напрямів і перспектив розвитку сучасного українського зіставного мовознавства.

Зіставне мовознавство початку ХХІ століття відзначається врахуванням основних загальнолінгвістичних тенденцій. Сучасний же стан загального мовознавства характеризується поліпарадигмальністю [14], а саме використанням надбань різних наукових течій у проведенні лінгвістичних досліджень. Так, останнім часом науковці продовжують працювати на основі добре налагоджених, традиційних підходів до зіставлення мовних даних з метою виявлення ізоморфних та аломорфних рис. Серед таких напрямів відзначаються дослідження у галузі **зіставної лексикології**. Найбільш плідно працюють фахівці у галузі лексичної семантики [див., напр., 15; 16; 17; 18; 19; 20; 21; 22; 23; 24; 25]. Цьому активно сприяє проведення наукових конференцій у Київському національному лінгвістичному університеті "Проблеми зіставної семантики" під керівництвом професора М. П. Кочергана у 1995 – 2005 роках.

Перспективністю відзначаються зіставні дослідження фразеологічних одиниць на матеріалі різних мов. Нагадаємо, що спроби порівняння таких мовних одиниць у другій половині ХХ століття були лише поодинокими [див., напр., 8; 26]. Наразі же спостерігається зростання кількості досліджень структури і семантики фразеологічних одиниць у зіставному аспекті [див., напр., 27; 28; 29; 30; 31; 32].

Ще одним напрямом проведення студій у галузі порівняльної лексикології є зіставне термінознавство [33; 34; 35]. Слід також назвати плідність пошуків щодо зіставлення особливостей словотвору лексичних одиниць різних мов [див., напр., 36; 37; 38; 39; 40; 41].

Надзвичайно перспективними є зіставні студії, що ґрунтуються на основах теорії номінації. Так, ця теорія, започаткована у 70-х роках минулого століття [42], на початку ХХІ століття виходить на передній план серед досліджень у галузі лексикології. Особливості зіставлення іменування різних об'єктів, явищ,

феноменів оточуючого людину світу становлять мету низки наукових пошуків [див., напр., 43; 44; 45; 46; 47; 48; 49].

Саме питання вербалізації світу стали передвісниками когнітивної лінгвістики, тобто виявлення шляхів "ословлення" позамовної дійсності. Виявлення особливостей відображення сприйняття оточуючого світу у мовних одиницях є актуальним у зіставних студіях. Такий підхід дозволяє віднайти етнокультурні та індивідуально-психологічні риси номінації одних і тих самих явищ та предметів оточуючого нас світу. Спроби реконструкції концептуальної та мовної картин світу на матеріалі різного мовного матеріалу, зіставлення їхніх окремих фрагментів наразі є чисельними та надзвичайно перспективними [див., напр., 50; 51; 52; 53; 54; 55; 56; 57]. Отже, не дивно, що й зіставлення окремих концептів також відзначається продуктивністю [58; 59; 60; 61; 62; 63; 64]. Дозволю висловити сподівання, що такі дослідження будуть активно проводитися у близькому майбутньому, оскільки саме вони становлять підґрунтя до виявлення лінгвокультурних властивостей тих, чи інших мов. Лінгвокультурний напрям дослідження наразі є надзвичайно популярним, тому що дозволяє пояснити особливості семантики мовних одиниць і вербалізації позамовних сутностей, конфігурацій концептуальної та мовної картин світу [див., напр., 28; 46; 65; 66; 67; 68; 69]. Саме це й відкриває значні перспективи у проведенні зіставних досліджень на матеріалі різних мов світу. Таким чином зіставна лінгвістика дає конкретні дані (ілюстративний матеріал) для досягнення вагомих висновків у межах лінгвокультурології. Цей напрям у зіставних студіях дає змогу мовознавцям отримати інформацію про "дух мови" у розумінні В. фон Гумбольдта; віднайти шляхи взаємодії мови та мислення у розумінні О. О. Потебні. Проте на сьогодні ще не проведено вагомих зіставних досліджень у галузі психолінгвістики й етнопсихолінгвістики. Це ж стосується використання теорії мовної особистості у зіставних студіях. Актуальним є також відтворення особливостей національних, вікових, гендерних, статусних і психологічних рис мовної особистості. Її потенціал чекає на дослідницьке вирішення.

Особливості співвідношення мови та мислення, мови та культури, мови та мовлення на даних, які надають різні етнічні групи, є вельми корисними для розвитку теорії міжкультурної комунікації, оскільки дозволяють передбачити можливі проблеми у спілкуванні людей, що є носіями різних мов і запобігти непорозумінням у процесі спілкування. Цікавими у такому ракурсі є міжмовні [70] та міжкультурні [71] паралелі; аспекти взаємодії елементів різних мов [72; 73; 74; 75]. Окреслений підхід дозволяє також підвищити ефективність викладання іноземних мов шляхом залучення результатів зіставних досліджень [7; 12; 76; 77; 78]. Причому це стосується не тільки зіставлення мовних, але й мовленнєвих даних, враховуючи й етнокультурні та лінгвокультурні показники.

Приємно відзначити, що на початку ХХІ століття дані зіставних досліджень широко використовуються також у перекладознавчих студіях [див., напр., 79] та під час укладання двомовних словників, як це й робив професор Д.І. Квеселевич до останніх днів свого короткого, але напрочуд яскравого життя.

Отже, сучасна українська зіставна лінгвістика, що ґрунтується на роботах видатних мовознавців Ю.О. Жлуктенка, С.В. Семчинського, Д.І. Квеселевича, Л.О. Пономаренко, М.П. Кочергана, В.Д. Каліушенка, В.М. Манакіна, Ф.С. Бацевича, Р.П. Зорівчак, А.П. Загнітка, Є.С. Огіна, С.О. Швачко, І.В. Корунця та багатьох інших, доводить перспективність досліджень, які ставлять за мету порівняння певних аспектів структури і функціонування різних мов.

Перед українською зіставною лексикологією на сучасному етапі розвитку стоїть низка завдань, які потребують нагального вирішення, а саме продовження традиційних порівняльних студій з урахуванням новітніх досягнень мовознавства, а також розбудова нового напрямку в межах когнітивно-дискурсивної парадигми. Йдеться і про встановлення особливостей конвенціоналізації нової лексики в умовах сьогодення; розширення різноаспектних досліджень на новітньому мовному та мовленнєвому матеріалі; проблему переключення мовних кодів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Жлуктенко Ю. О. Передмова // Нариси з контрастивної лінгвістики. – К.: Наукова думка, 1979. – С. 3 – 4.
2. Пражский лингвистический кружок / Под ред. В. А. Звегинцева. – М.: Прогресс, 1967. – 559 с.
3. Жлуктенко Ю. О. Контрастивний аналіз як прийом мовного дослідження // Нариси з контрастивної лінгвістики. – К.: Наукова думка, 1979. – С. 5 - 11.
4. Пономаренко Л. А. Калькирование как вид влияния одного языка на другой (на материале английских калек с русского языка: Автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / Институт языкознания им. А. А. Потебни АН УССР. – К., 1965. – 16 с.
5. Введение в сравнительную типологию английского, русского и украинского языков / Швачко К.К., Терентьев П.В., Швачко С.А., Янукян Т.Г. – К.: Вища школа, 1977. – 117 с.
6. Місяць Н. К. Лексикограф Дмитро Квеселевич // Вісник Житомирського державного університету. – 2004. - №17. – С. 58 – 62.
7. Корунець І. В. Порівняльна типологія англійської та української мов. – К.: Либідь, 1995. – 238 с.
8. Квеселевич Д. И. К вопросу о фразеологических интерсификаторах (на материале английского и русского языков) // Сб. научн. тр. // Моск. гос. пед. ин-т иностр. яз. им. М. Горького. – 1972. – Вып. 71. – С. 185 – 191.
9. Квеселевич Д. И. Основные проблемы лексикографической разработки фразеологии в русско-английском фразеологическом словаре: Автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.02.01. / Институт языкознания им. А.А. Потебни АН УССР. – К., 1975. – 23 с.

10. Квеселевич Д. І. Семемно-синтезовані дієслова як прояв лінгвістичної економії // Нариси з контрастивної лінгвістики. – К.: Наукова думка, 1979. – С. 126 – 131.
11. Левицький А. Э., Славова Л. Л. Сравнительная типология русского и английского языков. – Житомир: Изд-во ЖГУ, 2005. – 204 с.
12. Иванов А. О. Основи зіставного дослідження лексичних одиниць на означення предметів повсякденного вжитку в сучасній англійській та українській мовах // Вісник Житомирського державного університету. – 2005. - №23. – С. 151 – 153.
13. Тарасова В. В. Прототипова організація семантичного простору "Засоби пересування" в сучасних англійській та німецькій мовах: зіставний аспект // Мат-ли IV міжвуз. конф. молодих учених "Сучасні проблеми та перспективи дослідження романських і германських мов та літератур". – Ч. II. – Донецьк: Вид-во ДонНУ, 2006. – С. 156 – 158.
14. Кубрякова Е. С. Язык и знание. – М.: Языки славянской культуры, 2004. – 560 с.
15. Морєва Г. Г. Структурно-семантичний аналіз апроксиматорів сучасної французької мови (у зіставленні з українською): Автореф. ... дис. канд. філол. наук: 10.02.17 / Донецьк. нац. ун-т. – Донецьк, 2000. – 22 с.
16. Кшановський О. Ч. Фрагмент семантичної типології українських та перських прикметників розміру // Проблеми зіставної семантики. – Вип. 5. – К.: КНЛУ, 2001. – С. 103 – 106.
17. Науменко О. М. Семантичні особливості ЛСГ локативних дієслів англійської, німецької та української мов // Типологія мовних значень у діяхронічному та зіставному аспектах. – Вип. 5. – Донецьк: ДонНУ, 2002. – С. 20 – 27.
18. Ванівська О. С. Префіксальні дієслова та засоби вираження ними типових смислів у різноструктурних мовах (на матеріалі англійської та української мов): Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.17 / Донецьк. нац. ун-т. – Донецьк, 2003. – 20 с.
19. Кероп'ян А. Р. Лексико-семантична структура російських та англійських дієслів мовлення: Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.17 / Донецьк. нац. ун-т. – Донецьк, 2003. – 20 с.
20. Тимченко Є. П. Поле темпоральності в німецькій та українській мовах // Мовні і концептуальні картини світу. – Вип. 16. Книга 2. – К.: Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2005. – С. 266 – 269.
21. Левицький А. Е. Семантичні властивості кваліфікаторів у германських і слов'янських мовах // Мовні і концептуальні картини світу. – Вип. 14. Книга 1. – К.: Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2004. – С. 251 – 256.
22. Басиров Ш. Р. Німецькі та українські зворотні дієслова у художній літературі // Типологія мовних значень у діяхронічному та зіставному аспектах. – Вип. 10. – Донецьк: ДонНУ, 2004. – С. 4 – 11.
23. Гетьман З. О. Іспанські прикметники на позначення ахроматичних кольорів і їх українські відповідники // Проблеми семантики слова, речення та тексту. – Вип. 15. – К.: КНЛУ, 2005. – С. 255 – 260.
24. Фабіан М. П. Лексична семантика етикетних слів у зіставному аспекті // Мат-ли IV Міжнар. лінгв. семінару "Компаративістика і типологія у сучасній лінгвістичній науці: здобутки і проблеми". – Донецьк: Вид-во ДонНУ, 2005. – С. 151 – 155.
25. Ніколаєва Л. Б. Типологія термінів спорідненості: 10.02.17 / Донецьк. нац. ун-т. – Донецьк, 2005. – 18 с.
26. Зорівчак Р. П. До методології вивчення фразеологічних одиниць у контрастивних дослідженнях // Нариси з контрастивної лінгвістики. – К.: Наукова думка, 1979. – С. 59 – 65.
27. Пирогов В. Л. Структура і семантика паремійних одиниць японської, англійської та російської мов: типологічний та лінгвокультурологічний аспекти: Автореф. ... дис. канд. філол. наук: 10.02.17 / Київськ. нац. лінгв. ун-т. – К., 2003. – 19 с.
28. Селіванова О. О. Пареміологічні парадокси в аспекті контрастивних досліджень // Проблеми зіставної семантики. – Вип. 6. – К.: КНЛУ, 2003. – С. 227 – 231.
29. Шевелюк В. А. Соматичний компонент як основа утворення вторинообразного значення фразеологізмів в іспанській та українській мовах // Проблеми зіставної семантики. – Вип. 6. – К.: КНЛУ, 2003. – С. 236 – 240.
30. Альошина І. Г. Лексико-семантичні особливості фразеологізмів з дієсловами руху у французькій та українській мовах // Мат-ли IV Міжнар. лінгв. семінару "Компаративістика і типологія у сучасній лінгвістичній науці: здобутки і проблеми". – Донецьк: Вид-во ДонНУ, 2005. – С. 8 – 14.
31. Семашко Т. Ф. Фразеологізми із прикметниковим компонентом *ОРАНЖЕВИЙ* \ *ОРАНЖЕВЫЙ* в українській і російській мовах // Мовні і концептуальні картини світу. – Вип. 16. Книга 2. – К.: Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2005. – С. 165 – 168.
32. Эмирова А. М. Аспекты сопоставительного изучения фразеологической семантики // Проблеми зіставної семантики. – Вип. 7. – К.: КНЛУ, 2005. – С. 252 – 256.
33. Кришталь С. М. Структурно-семантичний аналіз метафоричних термінів підмови фінансів в англійській і українській мовах: Автореф. ... дис. канд. філол. наук: 10.02.17 / Донецьк. нац. ун-т. – Донецьк, 2003. – 20 с.
34. Нікуліна І. М. Субконтинуум інформатики й обчислювальної техніки у французькій, українській, російській мовах: Автореф. ... дис. канд. філол. наук: 10.02.17 / Донецьк. нац. ун-т. – Донецьк, 2004. – 20 с.
35. Баланаєва О. В. Сопоставительный анализ многозначных терминов и терминов-омонимов юридической терминосистемы // Типологія мовних значень у діяхронічному та зіставному аспектах. – Вип. 10. – Донецьк: ДонНУ, 2004. – С. 168 – 176.
36. Клименко Н. Ф. Неологізми у різних стилях сучасної української та новогрецької мов // Проблеми семантики слова, речення та тексту. – Вип. 8. – К.: КНЛУ, 2002. – С. 388 – 395.
37. Kaliuszenko V. Die Wortbildung des Verbes im Deutschen und Ukrainischen // Типологія мовних значень у діяхронічному та зіставному аспектах. – Вип. 6. – Донецьк: ДонНУ, 2002. – С. 40 – 48.
38. Сегін Л. В. Структурно-семантична типологія словотвірних парадигм дієслів динамічної просторової локалізованості в українській і польській мовах: Автореф. ... дис. канд. філол. наук: 10.02.17 / Донецьк. нац. ун-т. – Донецьк, 2003. – 20 с.
39. Гонта І. А. Композит-метафора в українському та англійському субстандарті // Проблеми зіставної семантики. – Вип. 6. – К.: КНЛУ, 2003. – С. 276 – 279.

40. Кочерган М. П. До питання про одиницю зіставного дослідження // Проблеми зіставної семантики. – Вип. 7. – К.: КНЛУ, 2005. – С. 302 – 305.
41. Каліущенко В. Д. Типологія значень словотвірних афіксів // Проблеми зіставної семантики. – Вип. 7. – К.: КНЛУ, 2005. – С. 305 – 308.
42. Языковая номинация. Общие вопросы / Под ред. Б. А. Серебренникова. – М.: Наука, 1977. – 359 с.
43. Подолян І. Е. Національна специфіка семантики фіт онімів в українській, англійській та німецькій мовах: Автореф. ... дис. канд. філол. наук: 10.02.17 / Київськ. нац. лінгв. ун-т. – К., 2003. – 19 с.
44. Панасенко Н. И. Способы номинации лекарственных растений в романских, германских и славянских языках // Діахронічне, типологічне і контрастивне дослідження германських, романських і слов'янських мов (семантика й словотвір): Мат-ли Міжнар. наук. конф. – Донецьк: Вид-во ДонНУ, 2001. – С. 174 – 179.
45. Дробаха Л. В. Національно-культурна специфіка назв птахів в українській та німецькій мовах: Автореф. ... дис. канд. філол. наук: 10.02.17 / Київськ. нац. лінгв. ун-т. – К., 2003. – 20 с.
46. Материнська О. В. Семантика найменувань частин тіла в англійській, німецькій, українській та російській мовах: Автореф. ... дис. канд. філол. наук: 10.02.17 / Донецьк. нац. ун-т. – Донецьк, 2005. – 20 с.
47. Петрова О. В. Особливості номінації в псевдонімі німецької та української мов: Автореф. ... дис. канд. філол. наук: 10.02.17 / Донецьк. нац. ун-т. – Донецьк, 2005. – 20 с.
48. Удинська А. Г. Метонімічні переноси каузального типу на позначення людини в англійській та українській мовах // Мат-ли IV Міжнар. лінгв. семінару "Компаративістика і типологія у сучасній лінгвістичній науці: здобутки і проблеми". – Донецьк: Вид-во ДонНУ, 2005. – С. 140 – 145.
49. Швачко С. О., Кобякова І. К. Типологія позначення сіленціального ефекту (на матеріалі художнього дискурсу) // Мат-ли IV Міжнар. лінгв. семінару "Компаративістика і типологія у сучасній лінгвістичній науці: здобутки і проблеми". – Донецьк: Вид-во ДонНУ, 2005. – С. 167 – 171.
50. Тищенко О. В. Концептуальна архітектура обрядових стереотипів: зіставний аспект // Проблеми зіставної семантики. – Вип. 5. – К.: КНЛУ, 2001. – С. 15 – 18.
51. Кислицина Н. М. Прикметники зі значенням узагальненої позитивної оцінки як фрагмент мовної картини світу: Автореф. ... дис. канд. філол. наук: 10.02.17 / Київськ. нац. лінгв. ун-т. – К., 2002. – 20 с.
52. Панасенко Н. І. Когнітивний ракурс семантики у романських, германських і слов'янських мовах // Типологія мовних значень у діахронічному та зіставному аспектах. – Вип. 5. – Донецьк: ДонНУ, 2002. – С. 134 – 142.
53. Бублейник Л. В. МКС: лексичні та словотвірні українсько-білоруські кореляції // Проблеми зіставної семантики. – Вип. 6. – К.: КНЛУ, 2003. – С. 50 – 56.
54. Бенкендорф Г. Д. Роль концепту *VOLK/НАРОД* в утворенні тоталітарних ідеологій і формуванні мов тоталітарних партій НСДАП і КПРС // Типологія мовних значень у діахронічному та зіставному аспектах. – Вип. 10. – Донецьк: ДонНУ, 2004. – С. 107 – 121.
55. Кочерган М. П. Зіставне мовознавство і проблеми мовних картин світу // Мовознавство. – 2004. - №5 – 6. – С. 12 – 22.
56. Голубовська І. О. Гроші й багатство у національно-мовних картинах світу // Мовні і концептуальні картини світу. – Вип. 16. Книга 1. – К.: Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2005. – С. 79 – 82.
57. Денисова С. П. *Картина світу* та суміжні поняття в зіставному дослідженні // Проблеми зіставної семантики. – Вип. 7. – К.: КНЛУ, 2005. – С. 9 – 14.
58. Акулова О. О. Семантичні особливості концепту ГРОШІ у національно-мовних просторах // Проблеми зіставної семантики. – Вип. 6. – К.: КНЛУ, 2003. – С. 149 – 152.
59. Манакин В. Н. Сопоставительная лексикология. – К.: Знання, 2004. – 326 с.
60. Старко В. Ф. Концепт ГРА в контексті слов'янської і германської культур (на матеріалі української, російської, англійської та німецької мов): Автореф. ... дис. канд. філол. наук: 10.02.15 / НАН України, Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні. – К., 2004. – 16 с.
61. Бондаренко О. С. Концепти ЧОЛОВІК і ЖІНКА в українській та англійській мовних картинах світу: Автореф. ... дис. канд. філол. наук: 10.02.17 / Донецьк. нац. ун-т. – Донецьк, 2005. – 19 с.
62. Потапчук С. С. Понятійна складова концепту ЧИСТИЙ у пареміологічному фонді української та англійської мов // Мат-ли IV Міжнар. лінгв. семінару "Компаративістика і типологія у сучасній лінгвістичній науці: здобутки і проблеми". – Донецьк: Вид-во ДонНУ, 2005. – С. 125 – 129.
63. Близнюк О. О. Просторова семантика концептів ЖИТТЯ і СМЕРТЬ (зіставний аспект) // Проблеми зіставної семантики. – Вип. 7. – К.: КНЛУ, 2005. – С. 57 – 60.
64. Пальчевська О. С. Концепт ШЛЯХ в англійській, французькій та українській мовах: Автореф. ... дис. канд. філол. наук: 10.02.15 / Донецьк. нац. ун-т. – Донецьк, 2006. – 20 с.
65. Волошина А. Л. Безеквівалентна і фонова лексика у східнослов'янських мовах: Автореф. ... дис. канд. філол. наук: 10.02.17 / Київськ. нац. лінгв. ун-т. – К., 2001. – 20 с.
66. Снитко Е. С., Зайченко С. П. Символика огня и воды в дискурсе русской и китайской сказки // Мова і культура. – Вип. 5. – Т. III/2. – К.: Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2002. – С. 154 – 169.
67. Фабіан М. П. Особливості лексико-семантичного зіставлення етикетних полів української, англійської та угорської мов // Проблеми зіставної семантики. – Вип. 6. – К.: КНЛУ, 2003. – С. 91 – 95.
68. Левицький А. Е. Порівняльно-типологічні особливості етнокультурних маркерів у лексичних системах української й англійської мов // Мовні і концептуальні картини світу. – Вип. 11. Книга 1. – К.: Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2004. – С. 262 – 265.
69. Руда Н. В. Дослідження демінутивів української та англійської мов із залученням етнопсихолінгвістичного аналізу // Мовні і концептуальні картини світу. – Вип. 16. Книга 2. – К.: Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2005. – С. 142 – 145.
70. Мартиросян Л. І. Українсько-російська міжмовна омонімія в генетичному і функціонально-семантичному аспектах: Автореф. ... дис. канд. філол. наук: 10.02.17 / Київськ. нац. лінгв. ун-т. – К., 2002. – 20 с.

71. Голубовська І. Мова і культура в їх взаємодії та взаємовпливі // Мовні і концептуальні картини світу. – Вип. 11. Книга 1. – К.: Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2004. – С. 105 – 109.
72. Ладченко М. М. Словотвір англійських запозичень у німецькій мові // Діахронічне, типологічне і контрастивне дослідження германських, романських і слов'янських мов (семантика й словотвір): Мат-ли Міжнар. наук. конф. – Донецьк: Вид-во ДонНУ, 2001. – С. 134 – 138.
73. Озерова Н. Г. Украинские элементы в современном русском газетном тексте // Проблемы зіставної семантики. – Вип. 6. – К.: КНЛУ, 2003. – С. 394 – 397.
74. Клименко Н. Ф. Гібридизація слів як прояв аналогії в словотворенні // Мовні і концептуальні картини світу. – Вип. 16. Книга 1. – К.: Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2005. – С. 179 – 184.
75. Литвинюк О. Ф. Германізми в чеській мові: особливості функціонування // Мовні і концептуальні картини світу. – Вип. 16. Книга 1. – К.: Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2005. – С. 239 – 242.
76. Верба Л. Г. Порівняльна лексикологія англійської та української мов. – Вінниця: Нова Книга, 2003. – 160 с.
77. Борисенко О. А. Курс лекцій з порівняльної типології англійської та української мов для перекладацьких від-нь ВНЗ. – К.: МАУП, 2005. – 80 с.
78. Деменчук О. В. Порівняльна лексикологія англійської та української мов. – Рівне: Перспектива, 2005. – 165 с.
79. Терехова С. І. Типологічний аналіз як основа досконалого перекладу (на матеріалі дейктичних одиниць української, російської та англійської мов) // Мова і культура. – Вип. 5. – Т. III/2. – К.: Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2002. – С. 192 – 198.

Матеріал надійшов до редакції 17.04.2006 р.

Левицький А. Э. Украинская сопоставительная лексикология начала XXI века: перспективные направления.

Статья посвящена определению современного состояния и перспективных направлений исследования языковых и речевых данных в сопоставительном аспекте в работах украинских лингвистов XXI века.

Levitsky A. E. Comparative lexicology in Ukraine: challenges of the XXIst century.

The article focuses upon the basic topics in Ukrainian comparative linguistics at the beginning of the XXIst century and perspectives for further research in this sphere.